

ระเบียบปฏิบัติ

เรื่อง การป้องกันการติดเชื้อในกระแสเลือดในผู้ป่วยที่ใส่สาย
สวนเข้าหลอดเลือด

รหัสเอกสาร SP 012_IC/003_000
วันที่ประกาศใช้ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2558
หน่วยงาน งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล
ผู้จัดทำ คณะทำงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล

ผู้เสนอ.....

(นางสาวดวงเดือน เรือนสา)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ผู้อนุมัติ .....

(นพ.สมพล นามวงษา)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแม่อน

บันทึกการแก้ไข

ลำดับ	วันที่แก้ไข	แก้ไขครั้งที่	รายละเอียด	ลายเซ็น
1	1 ตุลาคม 2566	1		

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลแม่อน ห้ามนำออกไปใช้ภายนอกหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

โรงพยาบาลแม่อน		หน้า : 1/4
รหัสเอกสาร / คู่มือ เลขที่ : SP 012_IC/003_000		
เรื่อง : การป้องกันการติดเชื้อในกระแสเลือดในผู้ป่วยที่ใส่สายสวนเข้าหลอดเลือด		
แผนก : งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล		แผนกที่เกี่ยวข้อง ทุกแผนกที่เกี่ยวข้อง
ผู้จัดทำ : คณะทำงาน IC	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแม่อน	วันที่ 1 มิถุนายน 2558

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้น้ำและเกลือแร่ทดแทนส่วนที่สูญเสียออกจากร่างกาย เช่น อาเจียน ท้องเดิน เป็นต้น
2. เพื่อให้น้ำและเกลือแร่แก่ผู้ป่วยที่ไม่สามารถให้ทางปากได้ หรือได้ไม่เพียงพอแก่ความต้องการของร่างกาย เช่น ผู้ป่วยก่อนและหลังผ่าตัด เป็นต้น
3. เพื่อรักษาความสมดุลของภาวะกรด ต่างในร่างกาย เช่น ผู้ป่วยโรคไต โรคหัวใจ ในระยะที่มีความแปรปรวนของกรดต่างในร่างกาย เป็นต้น
4. เพื่อเปิดทางให้ยาฉีดทางหลอดเลือดดำ

ตัวชี้วัด

1. ผู้ป่วยได้รับสารละลายที่ถูกต้อง ครบถ้วน เหมาะสมกับสภาวะร่างกายและพยาธิสภาพ ตามแผนการรักษา
2. ผู้ป่วยไม่เกิดการติดเชื้อจากการได้รับสารละลายทางหลอดเลือดดำ

เป้าหมาย

ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างถูกต้องตรงตามมาตรฐาน และไม่เกิดอันตรายแทรกซ้อนที่อาจได้รับการให้สารละลายทางหลอดเลือดดำ

ขอขยาย :

บุคลากรทางการแพทย์และพยาบาลทุกระดับ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลแม่อน ให้การพยาบาลผู้ป่วยที่รับไว้รับการรักษาในโรงพยาบาลแม่อน และแพทย์มีคำสั่งการรักษา ให้สารละลายทางหลอดเลือดดำ

รหัสเอกสาร : SP 012_IC/003_000	หน้า 2/4
เรื่อง การป้องกันการติดเชื้อในกระแสเลือดในผู้ป่วยที่ใส่สายสวนเข้าหลอดเลือด	วันที่เริ่มใช้ : 01/06/2558

คำนิยามศัพท์

การให้สารละลายทางหลอดเลือดดำ หมายถึง การให้สารละลายที่มีส่วนผสมของน้ำ น้ำตาลและเกลือแร่เจือจาง ในปริมาณมากแก่ผู้ป่วยเข้าทางหลอดเลือดดำ โดยใช้แรงโน้มถ่วงตามธรรมชาติ

ผู้รับผิดชอบ

พยาบาลหัวหน้าเวร / พยาบาลผู้ปฏิบัติงานในเวร

วิธีปฏิบัติ

1. การล้างมือ ให้ทำความสะอาดมือแบบ แบบ Hygienic hand washing ก่อนและหลัง ทำหัตถการ
2. หลักการปฏิบัติในตำแหน่งต่างๆของหลอดเลือด

2.1 Peripheral venous catheter ให้ปฏิบัติดังนี้

2.1.1 เลือดแดงในตำแหน่งบริเวณมือก่อน แขน หรือข้อมือ ให้หลีกเลี่ยงการแทงเข็มเข้าหลอดเลือดดำบริเวณขา สำหรับเด็กให้ แขนงเข้าบริเวณหนังศีรษะ มือ และเท้า

2.1.2 ทำความสะอาดตำแหน่งที่จะแทงด้วย 70 % Alc. ด้วยหลัก Aseptic technique ปิดแผลด้วยพลาสติกใสปิดแผล

2.1.3 เปลี่ยนตำแหน่งที่แทงเข็มภายใน 96 ชั่วโมงยกเว้นกรณีที่แทงเข็มยากมาก

2.1.4 เปลี่ยนเข็มใหม่หากมีการละเมิดเทคนิคการปลอดเชื้อ พลาสติกปิดแผลเปียกชื้น

2.1.5 ให้เปลี่ยนตำแหน่ง และเข็มทันทีกรณีที่ผู้ป่วยมีอาการ หรืออาการแสดงของการอักเสบของตำแหน่งที่แทงเข็ม

2.2 Peripheral Arterial catheter ให้ปฏิบัติดังนี้

2.2.1 แขนงสายสวนเข้าหลอดเลือดแดงส่วนปลายโดยใช้วิธี Aseptic technique ปิดแผลด้วย พลาสติกใสปิดแผล ทำความ สะอาดตำแหน่งที่จะแทงด้วย 70 % Alc

2.2.2 เปลี่ยนเข็มใหม่หากมีการละเมิดเทคนิคการปลอดเชื้อ พลาสติกปิดแผลเปียกชื้น

2.2.3 ให้เปลี่ยนตำแหน่ง และเข็มทันทีกรณีที่ผู้ป่วยมีอาการ หรืออาการแสดงของการอักเสบของตำแหน่งที่แทงเข็ม

2.2.4 เปลี่ยน Extension ภายใน 96 ชั่วโมงหลังการใช้งาน

2.2.5 ในผู้ป่วยที่มีอาการติดเชื้อในกระแสเลือดในขณะที่มีสายสวนเข้าหลอดเลือดแดงส่วนปลายคาอยู่ ถ้าสงสัยว่าการติดเชื้อ เกี่ยวข้องกับสายสวนให้ถอดสายสวนออก และรักษาผู้ป่วยด้วยยาต้านจุลชีพที่เหมาะสมอย่างน้อย 24-48 ชั่วโมงก่อนที่จะ แขนงสายสวนเข้าไปใหม่

รหัสเอกสาร : SP 012_IC/003_000	หน้า 3/4
เรื่อง การป้องกันการติดเชื้อในกระแสเลือดในผู้ป่วยที่ใส่สายสวนเข้าหลอดเลือด	วันที่เริ่มใช้ : 01/06/2558

2.3 Central venous catheter ให้ปฏิบัติดังนี้

2.3.1 เลือก Sub clavian vein ก่อน internal jugular vein

2.3.2 เลือกใช้สายสวน ชนิด Single-lumen

2.3.3 กรณีที่คาดว่าผู้ป่วยต้องใช้สายสวนนานมากกว่า 30 วัน ให้เลือกใช้สาย PICC หรือ tunneled สำหรับผู้ป่วยที่อายุมากกว่า 4 ปี และใช้ implantable vascular access device สำหรับผู้ป่วยอายุต่ำกว่า 4 ปี

2.3.4 แหงสายสวนเข้าหลอดเลือดแดงส่วนปลาย โดยใช้วิธี Aseptic technique ปิดแผลด้วยพลาสติกใสปิดแผลทำความสะอาด สะอาดตำแหน่งที่จะแทงด้วย Providine

2.3.5 ผู้ใส่สายสวนและผู้ช่วยสวมถุงมือ เสื้อคลุม ปราศจากเชื้อ หมวก ผ้าปิดปาก-จมูก และใช้ผ้าคลุมปราศจากเชื้อที่มีขนาดใหญ่ คลุมตัวผู้ป่วย (MBP; Maximal Barrier Precaution)

2.3.6 ไม่เปิดแผลโดยไม่จำเป็น เปลี่ยนผ้าปิดแผลเมื่อเปียกชื้น มีเลือด หรือ Discharge ซึมหรือสกปรก

2.3.7 ถ้ามีการติดเชื้อบริเวณตำแหน่งที่ใส่สายสวนให้เปลี่ยนสาย และ ตำแหน่งใหม่ทันที หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนสายใหม่โดยใช้ Guide wire ที่ตำแหน่งเดิม

2.4 Umbilical catheter ให้ปฏิบัติดังนี้

2.4.1 แหงสายสวนเข้าหลอดเลือดแดงส่วนปลาย โดยใช้วิธี Aseptic technique ปิดแผลด้วย พลาสติกใสปิดแผล ทำความ สะอาดตำแหน่งที่จะแทงด้วย Providine

2.4.2 ผู้ใส่สายสวนสวมถุงมือ เสื้อคลุม ปราศจากเชื้อ หมวก ผ้าปิดปาก-จมูก และใช้ผ้าคลุมปราศจากเชื้อที่มีขนาดพอเหมาะคลุม ตัวผู้ป่วย(MBP; Maximal Barrier Precaution)

2.4.3 ไม่เปิดแผลโดยไม่จำเป็น เปลี่ยนผ้าปิดแผลเมื่อเปียกชื้น มีเลือด หรือ Discharge ซึมหรือสกปรก

2.4.4 เปลี่ยน Extension ภายใน 96 ชั่วโมงหลังการใช้งาน

3. การเปลี่ยนชุดให้สารน้ำ ให้ปฏิบัติดังนี้

3.1. เปลี่ยนสารน้ำ และชุดให้สารน้ำ ภายใน 96 ชั่วโมง

3.2. กรณีการให้เลือด ผลิตภัณฑ์จากเลือด หรือสารไขมัน ให้เปลี่ยนชุดให้สารน้ำทันทีเมื่อให้หมด

3.3. การให้สารน้ำชนิดอื่นต่อกับ Peripheral venous catheter ให้เปลี่ยนสารน้ำ และชุดให้สารน้ำ ภายใน 72 ชั่วโมง

4. การเปลี่ยน Solu set ให้เปลี่ยนภายใน 96 ชั่วโมง

5. การเปลี่ยน Heparin locks ให้ปฏิบัติดังนี้

รหัสเอกสาร : SP 012_IC/003_000	หน้า 4/4
เรื่อง การป้องกันการติดเชื้อในกระแสเลือดในผู้ป่วยที่ใส่สายสวนเข้าหลอดเลือด	วันที่เริ่มใช้ : 01/06/2558

5.1. ทำความสะอาดตำแหน่งที่จะแทงด้วย 70 % Alc. ด้วยหลัก Aseptic technique ปิดแผลด้วยพลาสติกปิดแผล

5.2. เปลี่ยนตำแหน่งที่แทงเข็มภายใน 96 ชั่วโมงยกเว้นกรณีที่แทงเข็มยากมาก

5.3. เปลี่ยนเข็มใหม่หากมีการละเมิดเทคนิคการปลอดเชื้อ พลาสติกปิดแผลเปียกชื้น

5.4. ให้เปลี่ยนตำแหน่ง และเข็มทันทีกรณีที่ผู้ป่วยมีอาการ หรืออาการแสดงของการอักเสบของตำแหน่งที่แทงเข็ม

5.5. เปลี่ยน Heparin locks ภายใน 96 ชั่วโมงถ้าเปื้อนเลือด หรือ ไขมันให้เปลี่ยนทันที

เครื่องชี้วัดคุณภาพ

- อัตราการติดเชื้อในกระแสเลือดจากการใช้สายสวนหลอดเลือดดำ
- อัตราการเกิด Phlebitis

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี. บุญมี สถาปัตยวงศ์, บรรจง วรณนิงศ์ คู่มือปฏิบัติงานการควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล. กรุงเทพฯ: สุพรการ พิมพ์.2542

สำนักการพยาบาล.การป้องกันการติดเชื้อและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อในสถานบริการ สาธารณสุขสำหรับพยาบาล.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.2546.

อะเคื้อ อุมหเลขณะ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อ ในโรงพยาบาล. เชียงใหม่: โรงพิมพ์มิ่งเมือง. 2544

อะเคื้อ อุมหเลขณะ. การป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล.กรุงเทพฯ:เจซีซีการพิมพ์ 2 กันยายน 2542